

“Uğurlarımın sirri – istək, təşəbbüs, inam, zəhmətsevərlik və inadkarlığımıdır”...

İxtiraçı dedikdə, aqlımıza lampanı icad edən Tomas Edison, cazibə qüvvəsini tapan Nyuton, ya da telefon ixtiraçısı olan Aleksandr Qraham Bell gəlir. Aqlımıza ilk anda gələn bütün ixtiraçıların orta qüvvələri isə onların kişi olmasıdır. Zəriflik, gözəllik sözlərini özündə cəmləşdirən qadınlar elm dünyasında əhəmiyyətli kəşflər edib, tarixin istedadlı və məşhur qadın elm adamları olublar.

Ötən yüz il ərzində fizika, kimya və təbabət sahəsində 17 alim-qadın ədəbiyyat, 31 qadın isə iqtisadiyyat və sülhün dəstəklənməsi üzrə Nobel mükafatına layiq görülmüşdür.

Bu gün dünyada qadınların həyatımızın bütün sahələrində, istər siyasət, istər iqtisadiyyat, istərsə də mədəniyyət sahələrində uğurlu fəaliyyəti zərif cinsin nümayəndələrinin necə böyük bir qüvvəyə sahib olduqlarının təsdiqidir. Qadınlar elm sahəsində aktiv iştirak edir, çalışdıqları strukturlarda öz töhfələrini verirlər. İxtiraçı qadınlar, mühəndis qadınlar, müxtəlif “ilklər”ə imza

atan qadınlar həyatımızı sürətlə dəyişməkdədirlər. Belə ixtiraçılardan biri də azərbaycanlı gənc ixtiraçı Reyhan Camalovadır. 2017-ci ildə Akademik Zərifə Əliyeva adına liseyin eksperimental pilot siniflərinin (“İstək” liseyi) doqquzuncu sinif şagirdi, 15 yaşlı Reyhan Camalova Hindistanda keçirilən Qlobal Sahibkarlıq Sammitinə ixtirası ilə qatılıb və böyük uğura imza atıb. O, 2017-ci ildə qurulan Reynerci (Rainergy) startapının təsisçisidir.

Tədqiqatlar göstərir ki, dünyada milyardlarla litr yağış suyundan düzgün istifadə olunsaydı, o zaman ondan potensial enerji kimi istifadə etmək mümkündür. Bu problemi həll etmək üçün Reyhan öz məktəbli dostları və fizika müəllimləri ilə birlikdə yağış suyundan enerji istehsal edən “Reynerci” (Rainergy) qurğusunu yaradıb. Reyhanın ixtirası olan cihaz yağış suyundan enerji əldə edərək həm ekologiyaya, həm də davamlı enerjiyə töhfə verməkdədir. 2018-ci ildə qazandığı uğur sayəsində Reyhan Camalova “Rainergy” adlı layihəsi

ilə Forbes jurnalının 30 yaşdan aşağı 30 azyaşlı siyahısına düşüb. *“Reynerci” layihəsi “Climate-launchpad” yarışmasının Azərbaycan finalında “Tamaşaçıların ən sevimli startapı” adına layiq görüldü. Reyhan Camalovanın “Climatelaunchpad” yarışmasında iştirakına AMEA-nın Yüksək Texnologiyalar Parkı sponsorluq edib.*

Reyhan Camalova 28-30 noyabr 2017-ci ilin tarixlərində ABŞ və Hindistanın birgə təşkilatçılığı ilə Hindistanda təşkil olunan “Qlobal Sahibkarlıq Sammiti 2017” “Rainergy” layihəsi ilə Azərbaycanı təmsil etmişdir. ABŞ prezidenti Trampın baş müşaviri və Prezidentin Hindistanda keçirilən Qlobal Sahibkarlıq Sammitindəki nümayəndəsi İvanka Tramp Reyhan Camalovanı belə təqdim edib: *“Azərbaycandan olan Reyhan Camalova da bu gün bizimlə birlikdədir. Reyhanın 15 yaşı var. Lakin belə gənc yaşda olması onu yağış suyundan enerji istehsal edən şirkətini yaratmaqdan cəkindirmədi. Reyhanın güclü bir şüarı var – “Hər dəfə bir evi işıqlandır”. Reyhan, sən işıqlandırdığın hər bir ev dünyanı işıqlandırır. Sənin parlaq zəkan və gərgin əməyin bizim hamımızı ruhlandırır. Təşəkkür edirəm”.*

150 ölkə sahibkarlarının iştirak etdiyi Qlobal Sahibkarlıq Sammitində Reyhan Camalova ilə birlikdə iştirak edən mentoru Leyla Tağızadə də bütün dünyadan 1500 iştirakçının təqdim etdiyi layihələr arasında Azərbaycan təmsilçisinin ixtirası ilə fərqlənməsinin böyük qürur doğurduğunu bildirib: “ABŞ Prezidentinin baş müşaviri və dövlət başçısının qızı

İvanka Trampın belə bir mötəbər tədbirdə Azərbaycanın adını xüsusi çəkməsi, Reyhanın ixtirasını yüksək qiymətləndirməsi hər kəsdə Azərbaycan gəncliyinin elmi, biliyi, istedadı və bacarığı barədə xoş təəssüratlar yaratdı”. Reyhanın uğurları bununla bitmir. Azərbaycanlı gənc sahibkar Reyhan Camalova 2021-ci il iyulun 22-25-də Almaniyanın Münxen şəhərində keçirilmiş virtual “One Young World” (OYW) – 2021 Ümumdünya gənclər sammitində BP-nin beynəlxalq nümayəndə heyətinə qatılıb. “BP-Azerbajian” şirkətindən verilən

məlumatla görə, R.Camalova BP qrupunun dünya üzrə 350 nəfərdən artıq ərizəçi arasından seçdiyi altı “Xalis sıfır” təqaüdçüsündən biri olub.

Reyhan həyatında baş vermiş bir görüşü - Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti və Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva ilə görüşünü heç vaxt unutmayacağını deyir: “Mehriban Əliyeva məndən layihə, nailiyyətlərimiz və planlarımız haqqında ətraflı soruşdu. Söhbətdə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva da qoşuldu. Təxminən yarım saat

söhbət etdik. Bu, çox ilhamverici idi! Heydər Əliyev Fondu məni dəstəkləyir. Onlar mənim ilk Forbes 30 Under 30 Qlobal Sammitində iştirak etmək üçün İsrailə səfərimi maliyyələşdirdilər.

Bundan əlavə, fondan aylıq təqaüd alıram. Bu dəstəyə görə Heydər Əliyev Fonduna və onun prezidenti Mehriban Əliyevaya səmimi minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm”.

İxtirası ilə dünya mediasının diqqətini çəkən qubalı məktəbli Reyhan Camalova hazırda Pensilvaniya Universitetinin məzunudur.

İqtisadiyyat.- 2026.- 5-11 mart, №9.- S.3.